

WESTEUROPESE CONFERENTIE VOOR AMNESTIE AAN SPAANSE GEVANGENEN.

S a m e n v a t t i n g

In Parijs is op 25 en 26 maart 1961 een "Westeuropese conferentie voor amnestie aan Spaanse politieke gevangenen en ballingen" bijeengekomen.

Deze conferentie is het resultaat van een initiatief van de Spaanse communistische partij in ballingschap, die daartoe in het bijzonder met de zuster-partijen in Latijns-Amerika en die van Frankrijk samenwerkte. In Zuid-Amerika (waar vele Spaanse ballingen verblijven) werden reeds twee conferenties belegd.

In het algemeen is niet onderkend, dat hier een organisatie in het leven is geroepen, die goed gecamoufleerd, door communisten wordt geleid en dienstbaar wordt gemaakt voor de communistische agitatie tegen het Spaanse bewind. Daarbij worden de ook in andere kringen levende anti-Franco gevoelens handig geëxploiteerd. Een groot aantal niet-communistische prominenten uit verschillende landen van West-Europa heeft met deze conferentie adhaesie betuigd.

Ook in ons land heeft een aantal min of meer vooraanstaande Nederlanders zijn naam aan de conferentie gegeven.

Het ligt in de bedoeling, dat in alle Westeuropese landen nationale acties worden georganiseerd ter ondersteuning van een brede internationale actie ten behoeve van Spaanse politieke gevangenen en ballingen. Men denkt daarbij aan het aanbieden van verzoekschriften en boodschappen aan de eigen regering en aan de Spaanse Ambassadeurs.

VERTROUWELIJK

WESTEUROPESE CONFERENTIE VOOR AMNESTIE AAN SPAANSE GEVANGENEN

Doel van de conferentie.

Op 25 en 26 maart 1961 is in Parijs een "Westeuropese conferentie voor amnestie aan Spaanse politieke gevangenen en ballingen" bijegekomen.

Namens circa 500 afgevaardigden uit 17 landen is daar een eis geformuleerd tot amnestie voor alle Spaanse politieke gevangenen en een generaal pardon, waardoor Spaanse ballingen naar hun land kunnen terugkeren. Daarnaast is het herstel geëist van de rechtszekerheid in Spanje en van de vrijheid van de individu in de geest van de "Verklaring van de rechten van de mens". Men heeft zich tenslotte beraden over de vraag op welke wijze de publieke opinie in de andere landen van West-Europa zou kunnen worden gemobiliseerd om aan deze eisen kracht bij te zetten.

Door de congresleiding werd nadrukkelijk gesteld, dat men zich bij het besluit tot bijeenroeping van de conferentie slechts door humanitaire overwegingen had laten leiden. Omverwerping van de Spaanse regering werd niet beoogd.

Adhaesiebetuigingen.

Het secretariaat van de conferentie maakte bekend, dat men tot dusverre 2.000 brieven met adhaesiebetuigingen had ontvangen en tienduizenden - naar een voorlopige schatting een kleine 100.000 - handtekeningen van sympathisanten.

De lijsten met namen van adhaerenten, die kort voor en na de bijeenkomst werden gepubliceerd, kunnen zonder meer indrukwekkend worden genoemd. Vele autoriteiten, politici, vakbondsleiders, juristen, kunstenaars en intellectuelen, mensen van zeer uiteenlopende levensopvatting en politieke overtuiging, hebben hun naam gegeven.

Het Franse communistische dagblad "l'Humanité" telde onder de adhaerenten één oud-president van de Franse Republiek, 9 oud-presidenten van de Raad van de Republiek, 20 oud-ministers, 45 gedeputeerden en senatoren, 5 Nobelprijswinnaars, 100 schrijvers, 60 juristen, 250 hoogleraren en academici, 150 schilders, beeldhouwers en componisten,

VERTROUWELIJK

VERTROUWELIJK

52 journalisten en vele leden van de "Académie Francaise".

Aan de hand van tot dusverre gepubliceerde namen van leden van het praesidium en sprekers is een lijst samengesteld, die als bijlage bij dit rapport is gevoegd.

Boodschappen en berichten uit Spanje.

Ter conferentie werd een aantal boodschappen voorgelezen, die vanuit Spanje waren ontvangen, te weten: een brief van een klooster in Catalonië, een brief van studenten uit Barcelona, een adhaesiebetuiging uit Madrid met de handtekeningen van 150 intellectuelen en studenten en vijf brieven uit verschillende Spaanse gevangenissen.

De aandacht werd gevestigd op amnestie-acties in Spanje zelf. Genoemd werden: een appèl van de president van de Spaanse Academie Ramon MENENDEZ en 166 intellectuelen, een petitie van Madrileense advocaten, een appèl aan hun bisschoppen van 339 priesters van de diocesen van S. Sebastian, Bilbao en Pampeluna en een protest van 80 inwoners van Barcelona.

Tenslotte werd bekend gemaakt, dat de Spaanse schilder-balling Pablo PICASSO en andere prominente artisten schilderijen en beeldhouwwerken ter beschikking van de conferentie stelden ter financiering van haar acties.

Besluiten.

De conferentie nam de volgende besluiten:

(1) elke nationale delegatie zal in haar land stappen ondernemen bij de Spaanse Ambassadeur om diens aandacht te vestigen op het probleem van de Spaanse politieke gevangenen en ballingen;

(2) een afvaardiging van prominente en bekende juristen, samengesteld door het secretariaat van de conferentie, zal een dergelijke stap ondernemen bij de Spaanse regering;

(3) in elk land zal de bemiddeling worden gevraagd van de regering;

(4) in elk land zullen, ter ondersteuning van een adres aan de Paus, stappen worden ondernomen bij kardinalen - leden van het Heilige

VERTROUWELIJK

College;

(5) de tussenkomst zal worden gevraagd van internationale organisaties als de Algemene Raad van de Verenigde Naties, de VN-commissie voor de Rechten van de Mens, de Raad van Europa, het Internationale Rode Kruis en de Internationale Liga voor de Rechten van de Mens;

(6) in elk land zal een "amnestieweek" worden georganiseerd, waarin petities tot de Spaanse regering worden gericht;

(7) het secretariaat van de conferentie, onder leiding van Michel SCHUWER en gevestigd aan het adres 12, Rue du Quatre Septembre, Paris-W., wordt een permanent bureau van het "Westeuropese comité".

Reacties.

Behoudens een begrijpelijke scherpe stellingname van de zijde van de Spaanse autoriteiten heeft de conferentie ook enkele afkeurende reacties uitgelokt van tegenstanders van het Franco-regime.

De Spaanse filosoof Salvador de MADARIAGA heeft met acht andere ballingen een verklaring gepubliceerd, waarin de "Westeuropese conferentie" wordt gekenschetst als een politieke manoeuvre van de communisten. Volgens De MADARIAGA c.s. hebben de communisten het initiatief tot de conferentie genomen en de leiding ervan geen ogenblik uit handen gegeven. Behalve de Spaanse communistische partij zou geen enkele Spaanse organisatie ter conferentie vertegenwoordigd zijn geweest. Tenslotte maakten De MADARIAGA c.s., die verklaarden zelf jaren lang te hebben gevochten voor de vrijlating van de politieke gevangenen, principieel bezwaar tegen het vragen van amnestie.

Door de Spaanse Socialistische Arbeiderspartij is op even scherpe wijze en op grond van analoge overwegingen stelling genomen tegen de Parijse conferentie.

Het optreden van de Spaanse communistische partij.

De Parijse conferentie is inderdaad een communistisch initiatief. Reeds in januari 1960 stelde het zesde congres van de Spaanse communistische partij in ballingschap een actieprogramma op, dat aan alle oppositionele groepen en partijen in Spanje in overweging werd gegeven. De

VERTROUWELIJK

VERTROUWELIJK

voornaamste punten daarvan behelsden:

- (1) verenigde actie tegen de dictatuur en omverwerping daarvan door een nationale vreedzame staking;
- (2) grondvesting van alle democratische vrijheidsrechten zonder enige discriminatie;
- (3) algehele amnestie voor politieke gevangenen en ballingen, geldig voor beide partijen uit de Burgeroorlog, en afschaffing van de doodstraf; en
- (4) vrije verkiezingen.

Voorbereiding Westeuropese conferentie.

Op internationaal terrein stelde de Spaanse communistische partij pogingen in het werk om de publieke opinie in West-Europa en in de Zuidamerikaanse landen (waar vele ballingen uit Spanje een toevluchtsoord gevonden hebben) te mobiliseren voor een brede actie ten behoeve van de Spaanse politieke gevangenen en ballingen. Zij zag daarin een machtig ondersteuningsmiddel voor de binnenlandse agitatie.

Met de communistische partijen van Latijns-Amerika werd overleg gepleegd over de organisatie van een actie in Zuid-Amerika. De Franse communistische partij - waarmee de Spaanse communistische leiders in ballingschap nauwe relaties onderhouden - werd benaderd voor een Westeuropese actie.

Met betrekking tot de Zuidamerikaanse actie zij hier volstaan met de opmerking, dat in 1960 in Sao Paulo de eerste "Latijns-Amerikaanse conferentie voor amnestie aan politieke gevangenen in Spanje en Portugal" plaats vond en in januari 1961 in Montevideo de tweede.

De Franse en Spaanse communistische partijen publiceerden medio juni 1960 een gemeenschappelijke verklaring, waarin werd aangekondigd, dat de Franse partij zich mede zou inzetten voor de opbouw van een brede beweging ten behoeve van de Spaanse politieke gevangenen en ballingen. De Spaanse partij riep twee weken later het Spaanse volk op tot een vreedzame staking ter omverwerping van het Franco-regime.

Medio oktober 1960 zocht de Spaanse communistische partij meer speciaal toenadering tot de socialistische partij en deed haar een voorstel tot samenwerking, in het bijzonder met betrekking tot acties voor

VERTROUWELIJK

VERTROUWELIJK

amnestie. De communistische partij stelde voor, dat de beide partijen zich gezamenlijk zouden wenden tot de socialistische en communistische partijen van alle landen.

Medio februari 1961 werd tenslotte in Toulouse - waar een der kwartieren is gevestigd van de Spaanse communistische partij in ballingschap - een persconferentie gehouden namens een "Comité van Westeuropese landen voor amnestie aan Spaanse politieke gevangenen en banelingen". Hier werd aangekondigd, dat op 25 en 26 maart 1961 in Parijs een amnestieconferentie zou worden belegd. De Fransman Michel SCHUWER, belast met het secretariaat van de conferentie, verklaarde dat de Parijse bijeenkomst zou aansluiten op de Latijns-Amerikaanse conferentie van Montevideo van januari 1961.

Ondersteuning door communistische pers en massa-organisaties.

Aan de persconferentie te Toulouse en het "Comité van Westeuropese landen" werd grote aandacht geschonken door de communistische pers. Vrijwel onmiddellijk kwam een stroom van adhaesiebetuigingen los uit de Sowjet-Unie en de Oosteuropese volksdemocratieën. Deze hield aan tot na de Parijse conferentie. Communistische massa-organisaties (vakbeweging, jeugd, vrouwen, studenten, schrijvers, juristen en andere groeperingen) publiceerden moties en zonden brieven en telegrammen aan de conferentie. In Oost-Berlijn en Boedapest werden massa-bijeenkomsten ter ondersteuning van de Parijse conferentie georganiseerd.

In "Vraagstukken voor Vrede en Socialisme" (opvolger van het Kominform-blad "Voor een duurzame Vrede") was reeds in januari 1961 in prijzende bewoordingen gesproken over protesten ingediend bij de Spaanse regering door het Wereldvakverbond (WVV) en het Internationaal Verbond van Democratische Juristen (IVDJ). De Internationale Democratische Vrouwenfederatie (IDVF) was al in november 1960 begonnen met een internationale hulpcampagne voor Spaanse gevangenen en had haar nationale organisaties opdracht gegeven tot het inzamelen van kleding.

In maart 1961 werd de Westeuropese conferentie aanbevolen door het gezaghebbende communistische weekblad "Nieuwe Tijden" (dat de spreekbuis is voor de buitenlandse politiek van de Sowjet-Unie). In hetzelfde blad werd tenslotte in april 1961 op de volgende wijze de

VERTROUWELIJK

VERTROUWELIJK

loftrompet gestoken over de activiteiten van de Spaanse communistische partij:

"Het initiatief tot organisatie van een breed front tegen de dictatuur van FRANCO en tot aaneensluiting van allen, die tegen FRANCO zijn, gaat uit van de communistische partij van Spanje. Dit initiatief staat bij het volk in hoog aanzien".

Nederlands initiatiefcomité.

In Nederland werd het eerste bericht over de internationale amnestiebeweging gepubliceerd in "De Waarheid" van 31 januari 1961. Daar in werd tevens melding gemaakt van de recente oprichting van een "Nederlands initiatiefcomité voor algemene amnestie voor de Spaanse gevangenen en bannelingen van het Franco-regiem". Het Nederlandse comité was als volgt samengesteld:

Gertrud van REEMST-de VRIES (22-11-1914), oud-verpleegster van een Nederlands team, dat tijdens de Burgeroorlog in Spanje werkte - secretaresse

Wilhelm Valentein BANDSMA (8-10-1916), oud-Spanjestrider;

Petrus LAROS (11-2-1901), oud-Spanjestrider;

Maurits MELJER (28-5-1908), oud-Spanjestrider;

Christiaan VERHOEVE (17-3-1915), oud-Spanjestrider.

Van de eerste vier comitéleden is bekend, dat zij lid zijn van de CPN; recente gegevens omtrent de politieke gezindheid van de laatstgenoemde ontbreken.

Uit de samenstelling van het Nederlandse comité blijkt, dat men bij de oprichting ervan het communistische karakter niet heeft pogen te bemantelen. De namen van de eerste twaalf adhaerenten, welke tegelijkertijd werden gepubliceerd, wekken evenmin de indruk van een "brede" actie.

Enkele dagen later werd door de communistische organisatie van oud-verzetsstrijders "Verenigd Verzet 1940-1945" steun toegezegd aan "de strijd voor de bevrijding van de slachtoffers van het Franco-regiem".

In de zeven à acht weken, die verliepen tussen het eerste optreden van het Nederlandse comité en de Parijse conferentie, is men erin geslaagd een passende bemanteling te fabriceren. In een verslag, dat

VERTROUWELIJK

VERTROUWELIJK

"De Waarheid" op 27 maart 1961 bracht over de Parijse conferentie en Nederlandse adhaesiebetuigingen, werden de eerste initiatiefnemers en adhaerenten zonder meer doodgezwegen. In plaats daarvan heette het, dat tot de Nederlandse adhaerenten "onder meer" behoorden:

Ds J.J. BUSKES Jr.;

Mr G.J.P. CAMMELBEECK, lid voor de PvdA van de Eerste Kamer;

Mr W.J.L.M. van der GRINTEN;

Prof. Dr J.G. HOOGLAND HOLTEN;

Annie van OMMEREN-AVERINK, lid voor de CPN van de Eerste Kamer;

Mr L.C. van SANDICK;

Bert SCHIERBEEK, schrijver;

Ds E. SNELLER;

Mr E.L.L. de WILDE, directeur Stedelijk Museum te Eindhoven.

Een dergelijk bericht werd verspreid via het ANP en gepubliceerd in een aantal niet-communistische dagbladen, zonder dat daarbij viel te onderkennen, dat men te maken had met een communistische actie.

Conclusie.

De Westeuropese conferentie voor amnestie aan Spaanse politieke gevangenen en ballingen kan worden beschouwd als het begin van een goed bemantelde communistische massa-organisatie. De communisten maken daarbij gebruik van in brede lagen der Westeuropese bevolking heersende gevoelens van onbehagen over de dictatuur van FRANCO. Het directe oogmerk der communisten is deze brede internationale "amnestie-beweging" te gebruiken ter ondersteuning van de communistische agitatie in Spanje en ter versterking van de positie der Spaanse communistische partij.

4 mei 1961

VERTROUWELIJK

Leden van het Presidium van de Conferentie in Parijs.

(België)	- Prof. HALKIN	- hoogleraar universiteit van Luik;
(Denemarken)	- Hufte HARDER	- schrijver;
	- Richard MORTENSEN	- schilder;
(Duitse Bondsrep.)	- Mevr. Prof. Maria Klara FASSBINDER	- hoogleraar;
(Engeland)	- F.R.W. BRIGINSHAW	- secretaris vakbond;
	- Clement DAVIES	- parlamentslid, vm. leider liberale partij;
(Frankrijk)	- René JOUGLET	- schrijver;
	- ROSSIGNOL	- eerste voorzitter hof van cassatie;
(Italië)	- Riccardo LOMBARDI	- lid leiding socialistische partij;
	- La PIRA	- burgemeester van Florence;
	- Fernando SANTI	- plv. secr. gen. overwegend communistische vakcentrale CGIL;
(Latijns-Amerika)	- Mevr. GAMBARDELA	- voorzitster Latijns-Amer. organisatie "Pro Amnistia";
(<u>Nederland</u>)	- C.J. KELK	- schrijver;
(Oostenrijk)	- Pastor Erwin KOCH	-
(Portugal)	- Prof. GERREIRO	-
(Zweden)	- Mevr. Sonja BRANTING	- advocate;
(Zwitserland)	- KUBLER	- schrijver.

VERTROUWELIJKSprekers:

(België)	- Jules WOLF	- jur. adviseur Belg. liga v.d. rechten van de mens;
(Duitse Bondsrep.)	- Siegfried EINSTEIN	- schrijver;
	- Prof. Helmut HEINEMANN	-
(Engeland)	- AYRTON	- schilder-beeldhouwer;
	- HURLEY	- vertegenwoordiger Engelse vakbond;
	- Sir Leslie PLUMMER	- parlamentslid;
	- Mrs. Betty SINCLAIR	- secretaresse Engelse vakbond;
(Frankrijk)	- BOISSARIE	- plv. voorzitter int. federatie v.d. rechten van de mens;
	- René JOUGLET	- schrijver;
	- MÉNAGER	- plv. voorzitter nationale unie van studenten;
	- André MERLOT	- vertegenwoordiger communistische vakcentrale CGT;
	- Michel SCHUWER	- <u>secretaris van de conferentie;</u>
(Italië)	- Prof. GAROSCI	- hoogleraar universiteit van Rome;
	- Fernando SANTI	- plv. secr. gen. overwegend communistische vakcentrale CGIL.